SKATTE- OG VÆKSTMINISTERIET

23. oktober 2026
J.nr. 2026 - 7113

Til Folketinget – Sundheds- og Ældreudvalget

Hermed sendes svar på spørgsmål nr. 262 af 25. september 2026 (alm. del).

Jakob Engel-Schmidt

/ Matilde Roi Fischer

Spørgsmål

Vil ministeren beregne og sammenligne de forventede folkesundhedsmæssige konsekvenser af følgende to modeller for differentieret moms på fødevarer:

1. Den i regeringsgrundlaget foreslåede model med nulmoms på frugt og grønt og en halvering af momsen på alle øvrige fødevarer. Særligt med fokus på effekten af, at også alle "usunde" fødevarer (slik, sodavand, energidrikke mv.) antages at falde med 10 pct. som følge af momshalveringen.
2. En positivlistemodel, hvor der indføres nulmoms på et bredere antal varegrupper, der fremgår af tabel 1, som fremgår af SUU alm. del – bilag 155, mens den almindelige momssats på 25 pct. fastholdes på alle øvrige føde- og drikkevarer, herunder de udeladte varegrupper i tabel 2, som fremgår af SUU alm. del – bilag 155). Sammenligningen bedes så vidt muligt omfatte modellernes forventede betydning for:

- forbruget af de forskellige fødevaregrupper,
- forekomsten af overvægt, type 2-diabetes, hjerte-kar-sygdomme og kostrelaterede kræftformer,
- levetid og sygdomsbyrde,
- social ulighed i sundhed,
- sundhedsvæsenets udgifter og øvrige samfundsøkonomiske konsekvenser.

Ministerens beregninger bedes foretaget for relevante tidshorisonter og med angivelse af de anvendte forudsætninger om prisovervæltning, prisfølsomhed og substitution mellem fødevarer. Da de to modeller ikke nødvendigvis indebærer samme provenutab, bedes ministeren både opgøre den samlede forventede sundhedseffekt og sundhedseffekten pr. milliard kroner i statisk provenutab. Hvis en kvantitativ beregning ikke er mulig på det foreliggende grundlag, bedes ministeren redegøre for, hvilke yderligere data og analyser der er nødvendige for at kunne foretage sammenligningen.

Svar

Den konkrete udmøntning af regeringens forslag om at halvere momsen på alle fødevarer og fjerne momsen på frugt og grønt er endnu ikke fastlagt. Både fødevarer og frugt og grønt kan afgrænses på flere forskellige måder, og det er der ved at blive set nærmere på, herunder konsekvenserne ved de forskellige afgrænsninger. Når arbejdet er afsluttet, vil regeringen tage stilling til den konkrete udmøntning. Til brug for besvarelsen er der taget udgangspunkt i, at nulmoms på frugt og grønt omfatter frisk, frossen, tørret og konserveret frugt og grønt, mens fødevarer omfatter alle fødevarer inkl. ikke-alkoholiske drikkevarer (ekskl. restaurantydelser). Det er samtidig lagt til grund, at take-away og færdigretter (inkl. måltidskasser) er fødevarer. Det skyldes, at disse varer iht. EU-retten anses for at udgøre fødevarer.

Skatte- og Vækstministeriet skønner med betydelig usikkerhed, at nulmoms på frugt og grønt vil medføre et merforbrug af frugt og grønt på knap 10 pct. Det svarer til en besparelse i sundhedsvæsnet på knap 75 mio. kr. Det er lagt til grund, at den skønnede stigning i forbruget af frugt og grønt udmønter sig i et stigende indtag frem for ved substitution til dyrere frugt og grønt. Der er tale om en isoleret betragtning i forbindelse med nulmoms på frugt og grønt, og der er således ikke indregnet en effekt af, at en halvering af momsen på øvrige fødevarer kan reducere denne virkning.

Beregningen af den samfundsøkonomiske virkning af et øget forbrug af frugt og grønt er opgjort på samme måde som i Skatte- og Vækstministeriets *Analyse af differentieret moms* fra 2024. Den samfundsøkonomiske virkning kan henføres til en direkte besparelse i sundhedsvæsnet som følge af sundere kost. Skøn over de øvrige samfundsøkonomiske virkninger ved nulmoms på frugt og grønt og en halvering af moms på øvrige fødevarer fremgår af svaret på *SAU alm. del – spm. 425 2025-26 (2. samling).*

En halvering af momsen på øvrige fødevarer forventes ikke at medføre nævneværdige sundhedsmæssige konsekvenser. Momssatsen vil være ens på tværs af øvrige fødevarer, og fordi momsen er en værdiafgift, vil halveringen af momsen ikke medføre en ændring i det relative prisforhold mellem øvrige fødevarer. Der er dermed ikke grundlag for at forvente, at en halvering af momsen på øvrige fødevarer vil føre til nævneværdig substitution mod særligt usunde fødevarer.

Der er ikke grundlag for at opgøre en virkning på mængdeforbruget af enkelte varegrupper blandt øvrige fødevarer, eller at opgøre initiativets betydning for overvægt, type 2-diabetes, hjerte-kar-sygdomme, kostrelaterede kræftformer, levetid, sygdomsbyrde, social ulighed i sundhed, sundhedsvæsenets udgifter og øvrige samfundsøkonomiske konsekvenser.

Når man indfører differentieret moms, skal afgrænsningen overholde det EU-retlige princip om afgiftsneutralitet. Princippet indebærer, at varer og ydelser, som fra en gennemsnitsforbrugers synspunkt har ensartede egenskaber og anvendelsesmuligheder, skal behandles ens i momsmæssig henseende og dermed have samme momssats. Det kan fx være friske og frosne bønner, som for en dansk gennemsnitsforbruger vil være substituérbare med hinanden.

For så vidt angår en positivlistemodel, hvor der udvælges en række fødevarer, som omfattes af nedsat moms, vil der skulle tages stilling til, om fx en brødblanding fra den danske gennemsnitsforbrugers synspunkt er substituérbar med mel, og hvor grænsen går mellem mælkebaserede desserter på den ene side og mælk, fløde og yoghurt på den anden side eller mellem gryn (som havregryn) og morgenmadsprodukter. En sådan model, hvor der udvælges enkelte fødevarer, giver således anledning til en række afgrænsningsspørgsmål i forhold til princippet om afgiftsneutralitet.

Det er i den forbindelse vurderingen, at jo flere afgrænsninger, der bliver, jo mere øges kompleksiteten, hvilket medfører flere administrative omkostninger for erhvervslivet og staten, herunder flere tvivlstilfælde og fejl.

Det vurderes ikke muligt at skønne over de økonomiske konsekvenser af en sådan positivlistemodel med en rimelig grad af præcision, idet et skøn forudsætter en afgrænsning af, hvilke varer, der specifikt vil skulle være omfattet, samt en analyse af, hvilke substituérbare varer, der ligeledes vil skulle omfattes.